

Κανόνες Ορθής Επικοινωνίας & Marketing για τα Συμπληρώματα Διατροφής

Οκτώβριος 2018

Εισαγωγή

Το παρόν Παράρτημα σχεδιάστηκε για να βοηθήσει κάθε ενδιαφερόμενο στην κατανόηση του ρυθμιστικού πλαισίου που ισχύει για την επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής και στη σωστή και με ενιαίο για όλους τρόπο εφαρμογή του.

Το εν λόγω ρυθμιστικό πλαίσιο έχει σκοπό να διασφαλίσει ότι κάθε ισχυρισμός που διατυπώνεται σε σχέση με τα συμπληρώματα διατροφής είναι σαφής, ακριβής και τεκμηριωμένος προκειμένου οι καταναλωτές να είναι σωστά ενημερωμένοι και να μπορούν να κάνουν στοχευμένες και χρήσιμες για τους ίδιους επιλογές, αλλά και να εξασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων.

Τα άρθρα του Παραρτήματος αυτού ισχύουν και εφαρμόζονται συμπληρωματικά με τις Γενικές Διατάξεις του ΕΚΔ-Ε, καθώς και με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για τα συμπληρώματα διατροφής.

Ειδικότερα ισχύουν, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1924/2006 σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας που διατυπώνονται για τα τρόφιμα

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1924&from=EL>

και οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 432/2012 και των τροποποιήσεων αυτού σχετικά με τη θέσπιση Μητρώου (επιτρεπόμενων και απορριφθέντων) ισχυρισμών διατροφής και υγείας και τους όρους χρήσης αυτών

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:136:0001:0040:el:PDF>

Το Μητρώο αυτό υπόκειται σε αναθεωρήσεις και το ΣΕΕ προτρέπει τους ενδιαφερόμενους να ενημερώνονται σχετικώς από την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

http://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/claims/register/public/?event=register.home

Άρθρο 1

Τα άρθρα του παρόντος αφορούν σε κάθε είδους εμπορική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής, στην επισήμανση, παρουσίαση και διαφήμιση τους, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών σημάτων και άλλων εμπορικών ονομασιών που μπορούν να ερμηνευθούν ως ισχυρισμοί διατροφής ή υγείας.

Άρθρο 2

A. Ισχυρισμός διατροφής θεωρείται κάθε ισχυρισμός που δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το τρόφιμο διαθέτει ιδιαίτερες ευεργετικές θρεπτικές ιδιότητες λόγω:

i) της ενέργειας (θερμιδικής αξίας) που παρέχει, παρέχει σε μειωμένο ή αυξημένο ποσοστό, ή δεν παρέχει, ή / και

ii) των θρεπτικών και άλλων ουσιών που περιέχει, περιέχει σε μειωμένο ή αυξημένο ποσοστό, ή δεν περιέχει,

όπως οι ισχυρισμοί «με χαμηλά λιπαρά», «υψηλή περιεκτικότητα σε φυτικές ίνες» κ.αλ.

B. Ισχυρισμός υγείας θεωρείται κάθε ισχυρισμός που δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει σχέση μεταξύ κατηγορίας τροφίμων, τροφίμου ή συστατικού του και της υγείας. Ειδικότερα, στους ισχυρισμούς υγείας περιλαμβάνονται όσοι ισχυρισμοί μνημονεύουν ή περιγράφουν

i) το ρόλο θρεπτικής ή άλλης ουσίας στην αύξηση, ανάπτυξη και τις λειτουργίες του οργανισμού,

ii) ψυχολογικές λειτουργίες και λειτουργίες συμπεριφοράς,

iii) αδυνατίσμα ή έλεγχο βάρους ή μείωση του αισθήματος πείνας ή αύξηση του αισθήματος κορεσμού ή μείωση της διαθέσιμης ενέργειας από τη δίαιτα.

Γ. Ισχυρισμός περί μείωσης του κινδύνου εκδήλωσης ασθένειας θεωρείται κάθε ισχυρισμός που δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η κατανάλωση κατηγορίας τροφίμων, τροφίμου ή συστατικού του μειώνει σημαντικά τον παράγοντα κινδύνου για την εκδήλωση ανθρώπινης ασθένειας.

Όταν χρησιμοποιείται τέτοιου είδους ισχυρισμός θα πρέπει στην επισήμανση ή εάν δεν υπάρχει επισήμανση, στην παρουσίαση ή τη διαφήμιση να υπάρχει δήλωση ότι η ασθένεια, στην οποία αναφέρεται ο ισχυρισμός έχει πολλαπλούς παράγοντες κινδύνου και ότι η μεταβολή ενός από αυτούς ενδέχεται να έχει ή να μην έχει ευεργετικό αποτέλεσμα.

Άρθρο 3

Στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνο οι ισχυρισμοί διατροφής που απαριθμούνται στο Παράρτημα του Κανονισμού (ΕΚ) 1924/2006 και που τεκμηριώνεται ότι πληρούν τις προβλεπόμενες σε αυτό προϋποθέσεις.

Άρθρο 4

Στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνο οι ισχυρισμοί υγείας / ισχυρισμοί περί μείωσης του κινδύνου εκδήλωσης ασθένειας που περιλαμβάνονται στο Μητρώο επιτρεπόμενων ισχυρισμών του Κανονισμού (ΕΕ) 432/2012 και που τεκμηριώνεται ότι πληρούνται οι όροι χρήσης τους.

Ευελιξία στη διατύπωση. Εάν για την καλύτερη κατανόηση του επιτρεπόμενου ισχυρισμού είναι αναγκαία κάποια αλλαγή στη διατύπωση του, αυτή είναι δυνατή υπό την προϋπόθεση ότι η προσαρμοσμένη διατύπωση έχει για τον καταναλωτή το ίδιο νόημα με την επιτρεπόμενη διατύπωση.

Αποφασιστικής σημασίας είναι η προσαρμοσμένη διατύπωση να εκφράζει την ίδια σχέση μεταξύ του συστατικού και του οφέλους για την υγεία, όπως ο αρχικός (επιτρεπόμενος) ισχυρισμός.

Παράδειγμα 1* – για τον επιτρεπόμενο ισχυρισμό «ο σίδηρος συμβάλλει στη φυσιολογική λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος» είναι θεμιτές οι διατυπώσεις

«ο σίδηρος παίζει ρόλο / βοηθά / υποστηρίζει τη φυσιολογική λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος»

«ο σίδηρος συμβάλλει / βοηθά / υποστηρίζει τη διατήρηση της καλής λειτουργίας του ανοσοποιητικού συστήματος»

αλλά δεν είναι θεμιτές οι διατυπώσεις

«ο σίδηρος ενεργοποιεί / συμβάλλει στην ενεργοποίηση / βελτιώνει / αποκαθιστά τη φυσιολογική λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος»,

«ο σίδηρος συμβάλλει στην καλή υγεία»

Παράδειγμα 2* – για τον επιτρεπόμενο ισχυρισμό υγείας «το EPA και το DHA συμβάλλουν στη φυσιολογική λειτουργία της καρδιάς» είναι θεμιτή η διατύπωση

«τα ωμέγα 3 συμβάλλουν στη φυσιολογική λειτουργία της καρδιάς»

αλλά δεν είναι θεμιτή η διατύπωση

«τα ωμέγα 3 βοηθούν να προλάβετε το έμφραγμα»

Άρθρο 5

A. Κάθε ισχυρισμός υγείας που αναφέρεται στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής πρέπει να αποδίδεται μόνο στο συστατικό για το οποίο έχει επιτραπεί και όχι στο προϊόν στο οποίο περιέχεται.

Παράδειγμα 3* – στη διαφήμιση του προϊόντος B που περιέχει στην κατάλληλη ποσότητα το συστατικό A, για το οποίο υπάρχει ο επιτρεπόμενος ισχυρισμός «το A συμβάλλει στη διατήρηση της φυσιολογικής κατάστασης των οστών» είναι θεμιτή η διατύπωση «το B περιέχει A ή με A, που συμβάλλει στη διατήρηση της φυσιολογικής κατάστασης των οστών»

αλλά δεν είναι θεμιτές οι διατυπώσεις

«το B συμβάλλει στη διατήρηση της φυσιολογικής κατάστασης των οστών»

«το B συμβάλλει στη διατήρηση της φυσιολογικής κατάστασης των οστών. Το B περιέχει A»

«το B συμβάλλει στη διατήρηση της φυσιολογικής κατάστασης των οστών επειδή περιέχει A»

B. Εάν ένα προϊόν περιέχει περισσότερα από ένα συστατικά με επιτρεπόμενους ισχυρισμούς υγείας, θα πρέπει οι ισχυρισμοί να αποδίδονται αντίστοιχα στα συστατικά για τα οποία έχουν εγκριθεί και χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μη δημιουργούνται παραπλανητικές εντυπώσεις.

Παράδειγμα 4* – για ένα προϊόν που περιέχει στην κατάλληλη ποσότητα βιταμίνη B6, B12 και C, όπου και για τις τρεις αυτές βιταμίνες έχει επιτραπεί ο ισχυρισμός «συμβάλλει στη μείωση της κούρασης και της κόπωσης» και ο ισχυρισμός «συμβάλλει στη φυσιολογική λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος», είναι θεμιτή η διατύπωση «μείγμα βιταμινών (B6, B12, C) που συμβάλλουν στη μείωση της κούρασης και της κόπωσης και στη φυσιολογική λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος».

Παράδειγμα 5* – για ένα προϊόν που περιέχει στην κατάλληλη ποσότητα χαλκό, με επιτρεπόμενο ισχυρισμό «συμβάλλει στη φυσιολογική λειτουργία του νευρικού συστήματος» και μελατονίνη, με επιτρεπόμενο ισχυρισμό «συμβάλλει στη μείωση του χρόνου που χρειάζεται κανείς για να κοιμηθεί», είναι θεμιτή η διατύπωση «με χαλκό που συμβάλλει στη φυσιολογική λειτουργία του νευρικού συστήματος και μελατονίνη που συμβάλλει στη μείωση του χρόνου που χρειάζεται κανείς για να κοιμηθεί», αλλά δεν είναι θεμιτή η διατύπωση

«με χαλκό και μελατονίνη που συμβάλλουν στη φυσιολογική λειτουργία του νευρικού συστήματος και στη μείωση του χρόνου που χρειάζεται κανείς για να κοιμηθεί».

Παράδειγμα 6* – για ένα προϊόν που περιέχει DHA και EPA, όπου οι εγκεκριμένοι ισχυρισμοί είναι «το EPA και το DHA συμβάλλουν στη φυσιολογική λειτουργία της καρδιάς», «το DHA συμβάλλει στη διατήρηση της φυσιολογικής λειτουργίας του εγκεφάλου» και «το DHA συμβάλλει στη φυσιολογική λειτουργία της όρασης», δεν είναι θεμιτή η διατύπωση «το DHA και το EPA συμβάλλουν στη φυσιολογική λειτουργία της καρδιάς και στη διατήρηση της φυσιολογικής λειτουργίας του εγκεφάλου και της όρασης».

Άρθρο 6

Στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής είναι δυνατή η αναφορά σε γενικά ευεργετικά αποτελέσματα στο σύνολο της υγείας ή στην ευεξία ως αποτέλεσμα καλής υγείας μόνο εάν αυτή συνοδεύεται από συγκεκριμένο επιτρεπόμενο ισχυρισμό υγείας.

Ο γενικός ισχυρισμός υγείας θα πρέπει να είναι συναφής με τον επιτρεπόμενο ισχυρισμό υγείας που τον συνοδεύει και η σύνδεση μεταξύ των δύο πρέπει να είναι σαφής (π.χ. δίπλα ή μετά).

Εάν δεν υπάρχει συγκεκριμένος επιτρεπόμενος ισχυρισμός υγείας ή εάν δεν πληρούνται οι όροι χρήσης του, δεν επιτρέπεται να διατυπώνεται κανένας γενικός ισχυρισμός υγείας.

Παράδειγμα 7* – για ένα προϊόν Β που περιέχει στην κατάλληλη ποσότητα το συστατικό Α, για το οποίο έχει επιτραπεί ο ισχυρισμός «συμβάλλει στη διατήρηση του φυσιολογικού δέρματος», είναι θεμιτή η διατύπωση του γενικού ισχυρισμού «Καλό για το δέρμα σας» εφόσον συνοδεύεται από τον επιτρεπόμενο «το Β περιέχει Α (ή, με Α) που συμβάλλει στη διατήρηση του φυσιολογικού δέρματος».

Παράδειγμα 8* – για ένα προϊόν Χ που περιέχει στην κατάλληλη ποσότητα σίδηρο, για τον οποίο έχει επιτραπεί ο ισχυρισμός «ο σίδηρος συμβάλλει στη μείωση της κούρασης και της κόπωσης» είναι θεμιτή η διατύπωση «για εσάς που κουραστήκατε να είστε κουρασμένοι» εφόσον συνοδεύεται από τον επιτρεπόμενο «με σίδηρο που συμβάλλει στη μείωση της κούρασης και της κόπωσης»

Άρθρο 7

Ισχυρισμοί διατροφής που δεν απαριθμούνται στο Παράρτημα του Κανονισμού ΕΚ 1924/2006 δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται.

Ισχυρισμοί υγείας / ισχυρισμοί περί μείωσης του κινδύνου εκδήλωσης ασθένειας που δεν περιλαμβάνονται στο Μητρώο επιτρεπόμενων ισχυρισμών του Κανονισμού (ΕΕ) 432/2012 δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται.

Οι ισχυρισμοί αυτοί δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ανεξάρτητα από το εάν υπάρχουν στοιχεία (έρευνες, μελέτες κ.αλ.) για την τεκμηρίωση τους.

Άρθρο 8

Στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής δεν πρέπει να διατυπώνονται ή να υπονοούνται ισχυρισμοί διατροφής ή υγείας που δεν είναι συμβατοί με τις γενικά αποδεκτές αρχές διατροφής και υγείας, που ενθαρρύνουν ή εμφανίζουν ως αποδεκτή την υπερβολική κατανάλωση ή που υποτιμούν την ορθή διατροφική πρακτική.

Άρθρο 9

Στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας δεν πρέπει να αναφέρονται σε αλλαγές των λειτουργιών του οργανισμού, οι οποίες θα μπορούσαν να προκαλέσουν φόβο ή να εκμεταλλευτούν το φόβο του καταναλωτή, είτε μέσω λεκτικών, είτε εικαστικών, γραφικών ή συμβολικών παραστάσεων.

Άρθρο 10

Μέσω της διαφήμισης, επισήμανσης και παρουσίασής τους δεν πρέπει να αποδίδονται στα συμπληρώματα διατροφής ιδιότητες πρόληψης, αγωγής ή θεραπείας ανθρώπινης νόσου, ούτε και να γίνεται αναφορά σε τέτοιες ιδιότητες, ακόμη κι εάν περιέχουν συστατικά με επιτρεπόμενους ισχυρισμούς υγείας.

Άρθρο 11

Στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής δεν επιτρέπονται ισχυρισμοί που αναφέρονται στο ρυθμό ή την ποσότητα απώλειας βάρους.

Άρθρο 12

Στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής δεν επιτρέπονται ισχυρισμοί που υπονοούν ότι μπορεί να επηρεασθεί η υγεία από τη μη κατανάλωση τους.

Άρθρο 13

Στη διαφημιστική επικοινωνία των συμπληρωμάτων διατροφής δεν επιτρέπονται ισχυρισμοί που αναφέρονται σε συστάσεις μεμονωμένων ιατρών ή επαγγελματιών στον τομέα της υγείας και άλλων ενώσεων, πλην αυτών που αναφέρονται στο άρθρο 14 του παρόντος.

Επίσης, δεν είναι θεμιτό μέσω επιμέρους στοιχείων της επικοινωνίας όπως π.χ. του περιβάλλοντος χώρου (εσωτερικό φαρμακείου) ή της ενδυμασίας των πρωταγωνιστών, να δημιουργείται η εντύπωση ότι το προϊόν συνιστούν ή εμπιστεύονται επαγγελματίες υγείας. Επαγγελματίες στον τομέα της υγείας νοούνται οι γιατροί, φαρμακοποιοί, οδοντίατροι, διατροφολόγοι και διαιτολόγοι, επαγγελματίες παραϊατρικών επαγγελμάτων.

Άρθρο 14

Επιτρέπονται συστάσεις ή εγκρίσεις από εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς ενώσεις επαγγελματιών στον τομέα της ιατρικής, της διατροφής ή της διαιτολογίας (εφόσον αυτές πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια που έχει θεσπίσει ο ΕΦΕΤ) υπό την προϋπόθεση ότι η σύσταση / έγκριση που διατυπώνεται είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1924/2006.

Άρθρο 15

Όταν δεν υπάρχει επισήμανση, θα πρέπει απαραίτητως να αναφέρονται στην παρουσίαση και διαφήμιση του προϊόντος τα εξής, εάν γίνονται ισχυρισμοί υγείας:

- δήλωση που να επισημαίνει τη σπουδαιότητα της ποικίλης και ισορροπημένης διατροφής και του υγιεινού τρόπου ζωής,
- η ποσότητα του τροφίμου και ο τρόπος κατανάλωσης που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το ευεργετικό αποτέλεσμα που δηλώνει ο ισχυρισμός,
- κατά περίπτωση, δήλωση προς τα άτομα που πρέπει να αποφεύγουν την κατανάλωση του τροφίμου, και
- κατάλληλη προειδοποίηση για τα προϊόντα που ενδέχεται να αποτελούν κίνδυνο για την υγεία σε περίπτωση υπερβολικής κατανάλωσής τους.

Άρθρο 16

Η νόμιμη κυκλοφορία των συμπληρωμάτων διατροφής προϋποθέτει τη γνωστοποίηση τους στον ΕΟΦ. Στις διαφημίσεις τους είναι υποχρεωτική η αναγραφή του αριθμού γνωστοποίησής τους στον ΕΟΦ, καθώς και μία φράση που καθιστά σαφές ότι το προϊόν δεν υποκαθιστά την ισορροπημένη διατροφή.

Άρθρο 17

Στις διαφημίσεις των συμπληρωμάτων διατροφής δεν επιτρέπεται η αδικαιολόγητη χρήση συμβόλων όπως CE, EU, EFSA κ.αλ., ή η χρήση τους με τρόπο που δημιουργεί την εντύπωση ότι πιστοποιούν την ποιότητα, ασφάλεια, αποτελεσματικότητα του προϊόντος.

Άρθρο 18

Εμπορικό σήμα, εμπορική ονομασία ή άλλα προσελκυστικά ονόματα που μπορούν να εκληφθούν ως ισχυρισμοί υγείας / διατροφής μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο εάν συνοδεύονται από σχετικό επιτρεπόμενο ισχυρισμό υγείας / διατροφής.

Τα εμπορικά σήματα / ονομασίες που υπήρχαν πριν την 1/1/2005 εξαιρούνται από αυτή την υποχρέωση, μέχρι τις 19/1/2022.

Άρθρο 19

Η αξιολόγηση ισχυρισμών υγείας που αναφέρονται σε βότανα δεν έχει ολοκληρωθεί από την EFSA, που σημαίνει ότι αυτοί δεν έχουν εγκριθεί ούτε απορριφθεί, αλλά έχουν λάβει το χαρακτηρισμό «on hold».

Υπό αυτό το καθεστώς, οι ισχυρισμοί που αποδεδειγμένα ανήκουν στην κατηγορία «on hold» μπορούν να χρησιμοποιούνται, με την προϋπόθεση ότι είναι σύμφωνοι με τις διατάξεις του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου για τα συμπληρώματα διατροφής και ότι είναι επαρκώς τεκμηριωμένοι.

***Σημείωση**

Οι διατυπώσεις που αναφέρονται στα παραδείγματα είναι ενδεικτικές και χρησιμοποιούνται μόνο για λόγους επεξήγησης και καλύτερης κατανόησης των σχετικών διατάξεων